

1. Ten geleide

Een overlijden is een scharniermoment in een mensenleven. Verdriet en vertwijfeling zijn allesoverheersende gevoelens bij het afscheid van een familielid of vriend. Het gaat om een periode die wij intens beleven, een tijd die gepaard gaat met bezinning en inkeer.

Naast de emotionele pijn en de confrontatie met een leegte in ons leven, zijn er de praktische problemen die op ons afkomen. Een overlijden brengt immers ook allerlei wijzigingen en aanpassingen teweeg, onder meer op materieel vlak. Om u te laten begeleiden bij een aantal administratieve verplichtingen en onmiddellijke schikkingen die u moet treffen, kan u terecht bij een begrafenisondernemer. Hij begeleidt u deskundig, efficiënt en discreet in een moeilijke levensfase.

In deze *Gids voor nabestaanden* vindt u een antwoord op de meest voorkomende vragen die, naar aanleiding van een overlijden, kunnen oprijzen. In het kader van deze publicatie is het evenwel niet mogelijk om alle thema's tot in detail te behandelen. Daarom geven wij telkens een duidelijke verwijzing naar de instelling of dienst die u meer informatie kan geven.

Uiteraard staan wij open voor uw aanvullingen, opmerkingen en suggesties. U kan daarvoor terecht bij de dienst communicatie in het stadhuis, tel. 03 760 90 31.

Wouter Van Bellingen,
schepen voor begraafplaatsen

2. Onmiddellijke schikkingen

Het overlijden van een dierbare moet meteen vastgesteld worden door een dokter die hiervoor het document "Aangifte van overlijden" opstelt. Dit document moet aan de dienst burgerlijke stand bezorgd worden.

Indien u dit verkiest, kan een begrafenisondernemer u begeleiden bij allerlei praktische zaken zoals:

- het regelen van de administratieve formaliteiten bij de gemeente
- de verzorging en het opbaren van het stoffelijk overschot
- het kiezen van een lijkst of urne
- het opstellen van een rouwbrief en verwittigen van de drukker
- het verzorgen van een uitvaartplechtigheid, al dan niet gevolgd door een crematie
- het lijkwervoer
- de rouwmaaltijd

2.1. Aangifte van het overlijden

2.1.1 Overlijden in Sint-Niklaas

Ieder overlijden op het grondgebied van Sint-Niklaas moet aangegeven worden bij de dienst burgerlijke stand in het stadhuis, tel. 03 760 91 10.

Openingsuren:

Het stadhuis is open elke werkdag van 8.15 tot 12.15 uur.
Dinsdag, woensdag en vrijdag van 13.30 tot 16.00 uur.
Gesloten op maandag- en donderdagnamiddag.

De burgerlijke stand is ook op dinsdagavond open tot 19.00 uur.

De teraardebestelling moet gebeuren binnen de 7 dagen na het overlijden. Deze termijn kan slechts na schriftelijk en gemotiveerd verzoek uitzonderlijk worden verlengd door de burgemeester.

Het is belangrijk om het overlijden zo snel mogelijk aan te geven. De begrafenis of crematie mag immers pas daarna plaatsvinden.

Volgende documenten moeten bij de aangifte voorgelegd worden:

- de *aangifte van overlijden*, opgemaakt en ondertekend door de dokter die het overlijden heeft vastgesteld;
- de identiteitskaart en, indien van toepassing, het trouwboekje en het rijbewijs van de overledene;
- de identiteitskaart van de aangever.

De dienst burgerlijke stand geeft overlijdensattesten mee, bestemd voor de werkgevers van de familieleden (werkverlet), het ziekenfonds en andere instellingen die erom zouden verzoeken.

2.1.2 Overlijden buiten Sint-Niklaas

Bij een overlijden in een andere gemeente en teraardebestelling in Sint-Niklaas moet u of uw begrafenisondernemer, na aangifte van het overlijden in de betrokken gemeente, ook de dienst burgerlijke stand van Sint-Niklaas verwittigen

2.1.3 Overlijden in het buitenland

Neem contact op met de dienst burgerlijke stand. De nodige toelatingen zullen opgesteld worden.

2.2. Schikkingen voor de begrafenis of de crematie

Er moet nagegaan worden of de overledene een wilsbeschikking heeft ingediend. Dit kan de overledene vastgelegd hebben in een testament of met een formulier dat ingevuld en ondertekend werd bij de dienst burgerlijke stand om in het bevolkingsbestand te laten opnemen.

De wilsbeschikking bij de dienst burgerlijke stand gaat over de wijze van teraardebestelling en de bewaring van de as. Ook het gewenste ritueel bij de uitvaartplechtigheid kan bepaald worden. Alle andere regelingen worden in een testament bepaald (dit wordt niet bewaard bij het stadsbestuur).

Indien niets werd vastgelegd, ligt de keuze bij de familie.

2.2.1 De begrafenis of bijzetting

De stad Sint-Niklaas beschikt over 7 begraafplaatsen:

- Heimolen, Waasmunstersesteenweg 13
- Tereken (enkel voor bijzettingen)
- Belsele, Kerkstraat
- Puivelde, Puiveldestraat
- Nieuwkerken, Ten Bos
- Sinaai, Edgar Tinelstraat (enkel voor bijzettingen)
- Sinaai, Dries

De dienst begraafplaatsen is bereikbaar op het nummer 03 778 10 00.

De wet waarborgt de vrije keuze van de wijze van teraardebestelling. Daarom zijn er op alle begraafplaatsen van de stad Sint-Niklaas grafvelden voor gekiste lijken en asurnen en columbaria. Er is ook overal een asweide voor asverstrooiing.

Alle stedelijke begraafplaatsen zijn voor het publiek toegankelijk:

- van 1 november tot 31 maart: van 8.30 tot 18 uur;
- van 1 april tot 31 oktober: van 8.30 tot 20 uur;
- op 1 november (Allerheiligen): van 7.30 tot 18 uur.

Alle begraafplaatsen zijn goed bereikbaar met het openbaar vervoer.

2.2.2 Concessies

□ Geen concessie

Niemand is verplicht een concessie te nemen. Indien u geen concessie neemt, wordt de grond gratis ter beschikking gesteld voor een periode van 10 jaar. Na die termijn komt de grond opnieuw ter beschikking voor nieuwe teraardebestellingen of kan een concessie van 10 jaar (300 EUR voor de eerste periode, 150 EUR voor de volgende 10 jaar) of van 20 jaar (450 EUR) worden verleend.

□ Concessie voor één stoffelijk overschot

U kan voor één stoffelijk overschot onmiddellijk een concessie nemen voor 20 jaar. Het tarief bedraagt 300 EUR. Deze concessie kan worden vernieuwd voor een termijn van 10 jaar (150 EUR) of voor een termijn van 20 jaar (300 EUR).

□ Concessie voor kindergraven

Kinderen jonger dan zeven jaar worden begraven in een afzonderlijk gedeelte van de begraafplaats. De concessie bedraagt 30 EUR voor een termijn van 20 jaar en kan verlengd worden met 20 jaar. Zo'n hernieuwde concessie bedraagt evenveel als het op dat moment geldende bedrag voor een nieuwe concessie voor een kindergraf.

□ Familieconcessie

Op de begraafplaats Heimolen is het mogelijk een concessie te nemen voor een familiegraf voor vier personen. De termijn bedraagt 20 jaar en is verlengbaar met dezelfde periode. De basisprijs is 3.600 EUR. Elke aanvullende grafplaats kost 1.800 EUR voor dezelfde termijn.

□ Concessie voor twee personen

Op alle begraafplaatsen kunnen concessies genomen worden voor twee personen voor een termijn van 20 jaar. De prijs is 600 EUR. Deze concessies zijn hernieuwbaar voor 10 jaar (300 EUR) en voor 20 jaar (600 EUR). Hetzelfde tarief wordt aangerekend voor een aanvullende begraafplaats.

De tarieven van de concessievergoeding zijn, in functie van de gekozen termijnen, identiek voor graven, columbaria en urnenvelden. Voor meer informatie over de concessies kan u terecht bij de dienst burgerlijke stand in het stadhuis, tel. 03 760 91 10.

2.2.3 Crematie

Indien er gekozen wordt voor crematie, moet bij de aangifte van het overlijden een medisch attest gevoegd worden, waaruit blijkt dat er geen pacemaker is ingeplant. Indien het geen natuurlijke dood betreft moet er toestemming gevraagd worden aan het parket vóór tot crematie kan worden overgegaan. Een vergunning tot cremeren wordt afgeleverd door de dienst burgerlijke stand.

Voor meer informatie over de organisatie van een uitvaartplechtigheid in het Afscheidscentrum Heimolen, kan u terecht bij de Intercommunale Westlede.

Na de crematie kan u de as van de overledene laten verstrooien op de asweide. U kan de as ook in een urn bewaren. Deze urn wordt bijgezet in een columbarium, begraven op de urnenheuvel of begraven op één van de grafvelden.

Indien u dat wenst, kan u de as laten uitstrooien op zee. Dit (duur) alternatief, dat bovendien weerafhankelijk is, kan u het best met uw begrafenisondernemer bespreken. Hij bezorgt u de gegevens van diensten die de asverstrooiing op zee verzorgen.

Belangrijk:

Indien de overledene voor het overlijden schriftelijk zijn wil te kennen heeft gegeven of indien de partner en de kinderen voor de crematie er gezamenlijk om verzoeken, kunnen de nabestaanden de as op een andere plaats dan de begraafplaats zelf bewaren, begraven of uitstrooien.

2.2.4 Plaatsen van graftekens

Voor betalende concessies is de concessiehouder verplicht een grafteken aan te brengen ten laatste 6 maanden volgend op de toewijzing van de grafconcessie. Voor het plaatsen van een grafteken moet een vergunning aangevraagd worden bij de dienst burgerlijke stand.

Elk grafteken moet voldoen aan een aantal technische normen inzake breedte, lengte en hoogte en er zijn bepalingen met betrekking tot het gebruikte gesteente. De steenkapper/grafzerkmaker kan voor u deze administratieve formaliteiten in orde brengen.

2.2.5 Naamplaatje

Op iedere columbariumnis moet een goudkleurig naamplaatje aangebracht worden. Voor de herdenkingszuilen op de asweiden is het echter niet verplicht. De retributie bedraagt 45 EUR. De plaatjes worden door de stadsdiensten vervaardigd en aangebracht.

3. Andere schikkingen

3.1. Schenken van organen

Het transplanteren van organen en weefsels na overlijden kan andere mensen helpen. Het is echter nog steeds zo, dat de vraag naar gezonde organen en weefsels het aanbod overtreft. Om dit tekort te verhelpen is er in België sinds 1987 een nieuwe wet van kracht.

Op basis van deze wet kunnen bij iedere Belg na het overlijden organen of weefsels weggenomen worden, tenzij de overledene vooraf verzet aantekende. De wet gaat ervan uit dat de betrokkene die geen uitdrukkelijk verzet te kennen gaf, bereid is na zijn dood organen af te staan. Familieleden in de eerste graad kunnen echter wel nog verzet aantekenen na het overlijden.

U kan ook uitdrukkelijk toestemming tot orgaandonatie geven. Tegen deze uitdrukkelijke toestemming kunnen de familieleden zich na het overlijden niet verzetten.

Wenst u uw toestemming of uw verzet in verband met het wegnemen van organen uitdrukkelijk te kennen geven, dan kan u bij de dienst bevolking een formulier aanvragen, invullen en ondertekenen.

3.2. Ter beschikking stellen wetenschappelijk onderzoek

U kan ook beslissen om uw stoffelijk overschot ter beschikking te stellen voor wetenschappelijk onderzoek. Dit kan met een document van de instelling die u kiest, bijvoorbeeld een universiteit. De wetenschappelijke inrichtingen eisen altijd zo'n document en geven geen vergoeding. Later zorgt de instelling zelf voor een verzorgde begrafenis.

3.3. Schikkingen voor de eigen begrafenis of crematie

Iedereen kan, los van een eigen testament, zelf afspraken vastleggen betreffende de eigen uitvaart. Het formulier *wijze van teraardebestelling na overlijden* kan u bekomen en indienen bij de dienst burgerlijke stand. De gegevens worden opgenomen in het rijksregister.

De bedoeling hiervan is dat de wil van de overledene gerespecteerd wordt, ook wanneer de nabestaanden een andere vorm van teraardebestelling zouden verkiezen.

Men kan de keuze maken tussen begraven en cremeren. Indien men voor crematie kiest, zijn er volgende mogelijkheden:

- begraven van de as op de begraafplaats;
- bijzetten van de as in een columbarium op de begraafplaats;
- verstrooien van de as op de strooiweide van de begraafplaats;
- verstrooien van de as in de Belgische territoriale zee;
- verstrooien van de as op een andere plaats dan de begraafplaats;
- begraven van de as op een andere plaats dan de begraafplaats;
- bewaren van de as op een andere plaats dan de begraafplaats.

Daarnaast kan men ook een keuze maken voor het *ritueel bij de uitvaartplechtigheid*:

- geen ritueel
- katholieke godsdienst
- protestantse godsdienst
- anglicaanse godsdienst
- orthodoxe godsdienst
- joodse godsdienst
- islamitische godsdienst
- vrijzinnige levensovertuiging
- neutraal filosofische overtuiging.

4. Financiële schikkingen

4.1. Testament

De overledene kan eigenhandig of bij een notaris een testament opgemaakt hebben dat hij thuis of in zijn bankkluis bewaarde of bij een notaris in bewaring gaf.

Om te weten of betrokkene een testament liet registreren, kan u persoonlijk of via een notaris inlichtingen bekomen bij de Dienst nalatenschappen of bij de Koninklijke federatie Belgisch notariaat.

Contacteer in elk geval een notaris indien:

- u weet dat de overledene een testament heeft opgemaakt;
- u een testament vindt in een kast of bureau;
- er onder de erfgenamen minderjarigen zijn of personen die wettelijk onbekwaam werden verklaard hun goederen te beheren;
- de nalatenschap onroerende goederen bevat (bijvoorbeeld grond en/of huis)

4.2. Geld en rekeningen vrijmaken

Alle rekeningen, spaarboekjes, enz. van de overledene worden geblokkeerd op het ogenblik dat de financiële instelling op de hoogte is van het overlijden. Erfgenamen kunnen niet meer beschikken over het geplaatste geld. Om deze geblokkeerde rekeningen vrij te maken is een erfrechtverklaring, een akte van bekendheid of een attest van erfopvolging nodig. De voorwaarden verschillen van bank tot bank.

Een notaris kan u bij dit alles helpen. Hij kan gelden vrijmaken en optreden als vereffenaar van de erfenis.

4.3. Successierechten

Op de nalatenschap worden successierechten geheven. Successierechten zijn bijzondere belastingen op de (roerende en onroerende) goederen verkregen door een overlijden, verminderd met de schulden en de begrafenis kosten.

Voor alle inlichtingen kan u terecht bij een notaris of bij de Dienst nalatenschappen (zie 4.1 Testament).

4.4. Financiële instellingen

De bank en/of de Post moet op de hoogte gebracht worden van het overlijden en zal alle rekeningen, spaarboekjes en andere gelden blokkeren. Voor het volledig deblokken ervan hebt u een erfrechtverklaring, een akte van bekendheid of een attest van erfopvolging nodig.

Erfrechtverklaring:

- voor bedragen kleiner dan 743,68 EUR
- aan te vragen bij de dienst bevolking in het stadhuis van de laatste woonplaats.

Akte van bekendheid

- voor bedragen groter dan 743,68 EUR
- aan te vragen bij de Griffie van het vredegericht

Sinds 1 februari 2007 kan voor bedragen tussen 743,68 EUR en 50.000 EUR een nieuwe, eenvoudige, snelle en kosteloze procedure gevolgd worden. De banken zullen de bedragen op de rekeningen van de overledene vrijgeven op basis van een *attest van erfopvolging*.

5. Praktische regelingen

5.1. De werkgever

De werkgever moet op de hoogte gebracht van het overlijden van een werknemer. Betreft het een arbeidsongeval met dodelijke afloop, dan wendt u zich tot het fonds voor arbeidsongevallen. Zelfstandigen en handelaars kunnen terecht bij hun verzekeringsmaatschappij.

Werknemers uit privé- en openbare sector kunnen voor inlichtingen terecht bij het Fonds voor Arbeidsongevallen.

In de openbare sector wordt de werkgever geacht een verzekering te hebben afgesloten om slachtoffers van een arbeidsongeval te kunnen vergoeden. Zij regelen dan ook alle formaliteiten en uitbetalingen.

5.2. Sociale instellingen

Van zodra de dienst burgerlijke stand op de hoogte is gebracht van het overlijden, wordt dit aangepast in het Rijksregister. Iedere aanpassing wordt automatisch doorgegeven aan de Kruispuntbank.

Alle instellingen van sociale zekerheid waartoe de overledene behoorde, worden via de Kruispuntbank op de hoogte gebracht van het overlijden en de nodige formaliteiten worden automatisch verwerkt.

Volgende sociale instellingen worden door de Kruispuntbank op de hoogte gebracht:

- Fondsen voor Bestaanszekerheid
- Arbeidsongevallenverzekeraars
- Kinderbijslagfondsen
- Vakantiekassen
- Sociale Verzekeringskassen voor Zelfstandigen
- Uitbetalingsinstellingen
- Ziekenfondsen
- OCMW's

5.3. Andere

Hieronder vindt u een kort overzicht van instanties, leveranciers of andere die bij een overlijden ook op de hoogte gebracht moeten worden.

- de huiseigenaar, indien de overledene een woning huurde
- nutsvoorzieningen: gas, elektriciteit en water
- de telefoon- en kabelmaatschappij
- verzekeringsmaatschappijen
- D.I.V. – schorsing van verkeersbelasting
- krant- en tijdschriftabonnement

6. De kinderen

6.1. Bijzondere machtigingen minderjarige kinderen

Indien er in het gezin minderjarige kinderen zijn en indien er naar aanleiding van het overlijden van één van de ouders bijzondere machtiging moet verleend worden, wendt de familie zich tot het vredegerecht van de woonplaats van de overledene. Daar verstrekt men alle inlichtingen en helpt men bij het invullen van documenten.

6.2. Studietoelage

Bij een overlijden valt het gezin bijna altijd terug op een lager inkomen. Hierdoor zou u in aanmerking kunnen komen voor een studiebeurs voor studerende kinderen in het gezin. Ook als u uw aanvraag reeds heeft ingediend, doet u er goed aan de dienst studietoelagen -binnen de zes maanden!- op de hoogte te brengen van het overlijden.

De reglementering voorziet een aparte regeling bij onverwachte wijzigingen in de gezinstoestand. Uw dossier wordt dan herzien.

Stuur alle brieven (aanvragen, aanvullingen, rechtzettingen, bezwaarschriften,...) in verband met school- en studietoelagen naar de Afdeling Studietoelagen.

6.3. Opvang voor kinderen

Alle mogelijkheden voor dagopvang (stedelijk of privé), thuisopvang van zieke kinderen en kinderen met een handicap, babysitdiensten, buitenschoolse opvang en vakantieopvang vindt u in een gratis brochure van het stadsbestuur, aan te vragen op tel. 03 760 90 32.

7. Financiële hulp, informatie, ondersteuning, begeleiding

Een overlijden brengt grote kosten met zich mee. Wanneer de kostwinner wegvalt, kunnen er financiële problemen rijzen. Het kan ook gebeuren dat de regeling van het overlevingspensioen aansleept, of dat er hoge uitgaven zijn, zoals bijvoorbeeld huishuur of afbetalingen. De sociale dienst van het OCMW zoekt samen met u naar een gepaste oplossing.

8. Kringwinkel Den Azalee

Weet u niet waarheen met meubilair, kleding, klein huisraad, fietsen, enz.? U kan alle herbruikbare goederen naar de kringwinkel brengen of naar de hergebruikcontainer in het gemeentelijk containerpark MIWA.

9. Nuttige adressen

- Afscheidscentrum Heimolen – Intercommunale Westlede
Smalle Heerweg 60, 9080 Lochristi
tel. 09 355 51 78, fax 09 355 62 63
e-mail: info@westlede.com
website: www.westlede.com
- OCMW – Sociale dienst
Lodewijk De Meesterstraat 3, 9100 Sint-Niklaas
tel. 03 778 60 00, fax 03 778 62 01
website: www.ocmwsintniklaas.be
- Griffie van het vredegerecht (1e kanton)
Kazernestraat 4, 9100 Sint-Niklaas
tel. 03 760 94 32, fax 03 766 14 39
- Griffie van het vredegerecht (2e kanton)
Kazernestraat 6, 9100 Sint-Niklaas
tel. 03 760 94 40, fax 03 766 49 03
- Administratie der directe belastingen
Rijksadministratief centrum De Baljuw
Driekoningstraat 4, 9100 Sint-Niklaas
tel. 0257 535 00, 0257 535 10 en 0257 535 20

- Dienst nalatenschappen
Rijksadministratief centrum De Baljuw
Driekoningenstraat 4 bus 2, 9100 Sint-Niklaas
tel. 0257/537 20
e-mail: lkant.reg.st-niklaas2a@minfin.fed.be
Open elke werkdag van 8.00 tot 12.00 uur
- Koninklijke federatie Belgisch notariaat
CRT (Centraal Register voor Testamenten)
Bergstraat 30-32, 1000 Brussel
tel. 02 505 08 46
- Fonds voor arbeidsongevallen
Sociale dienst
Troonstraat 100, 1050 Brussel
tel. 02 506 84 11, fax 02 506 84 15
- Dienst inschrijving voertuigen (D.I.V.)
Vooruitgangstraat 56, 1210 Brussel
tel. 02 277 30 50
- Afdeling Studietoelagen
Hendrik Consciencegebouw
Koning Albert II-laan 15, 1210 Brussel, tel: 1700
e-mail: studietoelagen@vlaanderen.be
website: <http://www.ond.vlaanderen.be/studietoelagen>
- Kringwinkel Den Azalee
Heistraat 115 B, 9100 Sint-Niklaas
tel. 03 766 70 45, fax 03 766 70 46
www.vzwdenazalee.be
- Mi-Wa
Vlyminckshoek 12, 9100 Sint-Niklaas
tel. 03 780 68 55
www.miwa.be
e-mail: info@miwa.be

Inhoud

1. TEN GELEIDE.....	1
2. ONMIDDELLIJKE SCHIKKINGEN	3
2.1. AANGIFTE VAN HET OVERLIJDEN.....	3
2.1.1 <i>Overlijden in Sint-Niklaas</i>	3
2.1.2 <i>Overlijden buiten Sint-Niklaas</i>	4
2.1.3 <i>Overlijden in het buitenland</i>	4
2.2. SCHIKKINGEN VOOR DE BEGRAFENIS OF DE CREMATIE	4
2.2.1 <i>De begrafenis of bijzetting</i>	5
2.2.2 <i>Concessies</i>	5
2.2.3 <i>Crematie</i>	6
2.2.4 <i>Plaatsen van graftekens</i>	7
2.2.5 <i>Naamplaatje</i>	7
3. ANDERE SCHIKKINGEN	9
3.1. SCHENKEN VAN ORGANEN	9
3.2. TER BESCHIKKING STELLEN WETENSCHAPPELIJK ONDERZOEK	9
3.3. SCHIKKINGEN VOOR DE EIGEN BEGRAFENIS OF CREMATIE	9
4. FINANCIËLE SCHIKKINGEN	11
4.1. TESTAMENT	11
4.2. GELD EN REKENINGEN VRIJMAKEN.....	11
4.3. SUCCESSIERECHTEN	11
4.4. FINANCIËLE INSTELLINGEN	12
5. PRAKTISCHE REGELINGEN.....	13
5.1. DE WERKGEVER	13
5.2. SOCIALE INSTELLINGEN	13
5.3. ANDERE	14
6. DE KINDEREN	15
6.1. BIJZONDERE MACTHIGINGEN MINDERJARIGE KINDEREN	15
6.2. STUDIETOELAGE.....	15
6.3. OPVANG VOOR KINDEREN	15
7. FINANCIËLE HULP, INFORMATIE, ONDERSTEUNING, BEGELEIDING... 17	
8. KRINGWINKEL DEN AZALEE	17
9. NUTTIGE ADRESSEN	17

